

## Ikke bare en random person

En studie av det ungdomsvennlige og likeverdige ved oppsøkende ungdomstjenester i Oslos bydeler.

### Sammendrag

Å styrke ungdoms tro på seg selv, og deres relasjon til samfunnet står sentralt i oppsøkende ungdomsarbeid. Arbeidet organiseres ulikt i kommuner, og mellom bydeler i Oslo. Høsten 2018 fikk Uteseksjonen i Oslo oppdrag fra Byrådet å utvikle en faglig veileder. *Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom* ble vedtatt sommeren 2020

Artikkelen studerer feltarbeideres forståelse av det ungdomsvennlige og likeverdige i egen tjeneste. Jeg går gatelangs med oppsøkende ungdomsarbeidere under pandemien, opplever stedene og feltarbeidernes møter med ungdom i tre bydeler. Deretter møter jeg feltarbeiderne til gruppeintervjuer om dagens situasjon, og deres forventninger til forestående *Oslostandard*.

Informantene vektlegger at tillitsbasert frivillig relasjon krever tid og forutsigbarhet, spesielt overfor *utsatt ungdom*. Informantene anser ikke *Oslostandard* som nye føringer, mer som en etterlengtet beskrivelse av deres arbeid.

### Innledning

Oppsøkende sosialt ungdomsarbeid har pågått systematisk over 50 år i Oslo (Pettersen, 2019). Feltarbeid foregår på gater, parker og arenaer som tjenesteyter ikke kontrollerer, og ved voksenstyrte arenaer som skole og fritidsklubber. Flere tjenester har *åpent kontor* med fastsatte åpningstider. Å ta kontakt med ungdom ute er situasjonsavhengig. De som jobber oppsøkende har som regel ingen makt overfor ungdommene eller treffsteder, kontakten er frivillig (Andersson, 2013; Hjort, 1988). Ungdommene er ikke klienter ved første møte, klientrelasjon etableres over tid (Liss, 2019). Benevnelsen *feltarbeider* brukes om oppsøkende ungdomsarbeidere (Andersson, 2018; Bentzen, 1980; Erdal, 2006; Oslo kommune, 2020b). Oppsøkende enheter driver også oppfølgingsarbeid, og kartlegginger av enkeltområder eller ungdomsmiljø. En målsetting for oppsøkende enheter i Oslo er å styrke ungdoms tilknytning til egen bydel. Manglende tilknytning vurderes som risiko, styrket tilknytning kan gjøre *utsatt ungdom* mindre *utsatt*.

Bakgrunnen for oppsøkende tjenester er ofte bekymringer omkring ungdomsmiljø eller områder. Dette kan være ungdom som oppleves hjelpetrengende, som ikke oppsøker hjelp, eller avviser inngripen (Bentzen, 1980; Katznelson, Görlich, & Christensen, 2019).

Arbeidsmetodikken ble utviklet av sosialarbeidere som tok faget ut til ungdomsmiljøene, ut på *gata* (Nieminen & Gretschel, 2018). Fokuset var å bistå ungdom, skriftliggjøring av arbeidsmetodene hadde mindre betydning. Feltarbeid framstår som både metode og fagfelt, definert som *kontaktskapende og ressursformidlende sosial aktivitet* overfor utsatte miljø som er vanskelig å nå (Andersson, 2010). Som definisjonen viser er arbeidet mer en sosial virksomhet, enn behandling ut fra diagnose eller metodikk.

Artikler, bøker og fagsamlinger for oppsøkende ungdomsarbeid i Norge gjennom 70- og 80-tallet preges av storbytjenestene (Askheim, 1991). Arbeidet i mindre kommuner og bydeler var lite beskrevet. «Et hovedproblem for utekontaktene i dag er knyttet til deres diffushet eller identitetsløshet» (Askheim, 1992). Fagfeltet har ingen nasjonal koordinering (Helse og omsorgsdepartementet, 2019). I Oslo samarbeider oppsøkende tjenester med SaLTo-koordinator, som koordinerer miljøkunnskap fra bydelenes ungdomstjenester. SaLTo-nettverket er kommunens og politidistriktets forebyggende samarbeidsmodell mot kriminalitet og rusmisbruk blant barn og unge (Oslo kommune, 2020c).

Sommeren 2020 ble *Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom* vedtatt (Oslo kommune, 2020b). Oslostandard refererer *Ungdomsvennlige velferdstjenester*, en faglig oppsummering fra Fylkesmannen med fokus på unges rettigheter og ungdomstilpassede tjenester (Fylkesmannen i Oslo og Viken, 2019). Begge bekrefter at brukerinvolvering i offentlige velferdstjenester har tydelig fokus.

## Problemstilling

Artikkelen undersøker feltarbeideres forståelse av det *ungdomsvennlige* og *likeverdige* i eget arbeid:

- Hvordan forstår feltarbeidere det ungdomsvennlige og likeverdige i oppsøkende tjenester overfor utsatt ungdom i Oslos bydeler?

## Forskningsspørsmål:

- Hvordan jobber feltarbeidere med ungdomsvennlighet og likeverdighet i Oslos bydeler i dag?

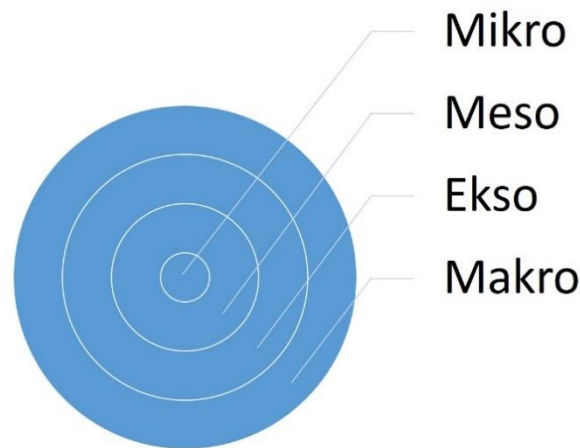
- Hvordan opplever feltarbeidere i Oslos bydeler at ungdomsvennlighet og likeverdighet er viktig i deres arbeid?
- Hvordan forventer feltarbeidere i Oslos bydeler at Oslostandard kan påvirke det ungdomsvennlige og likeverdige i deres oppsøkende arbeid?

### Teoretisk forståelse

Oppsøkende sosialt ungdomsarbeid har pågått systematisk i Norge siden 1969 (Bentzen, 1980; Erdal, 2006). Oppsøkende ungdomsarbeidere møter risikoutsatte unge ved uformelle samlingsplasser. Oppsøkende ungdomstjenester har ulike organisatoriske rammer, tilpasset sitt lokalmiljø (Henningsen & Gotaas, 2008; Pedersen, 2013). Under halvparten av norske kommuner, og over halvparten av Oslos bydeler har slike tjenester (Hansen, Tofteng, Holst, Flatval, & Bråthen, 2018; Pettersen, 2019).

Oppsøkende ungdomsarbeid foregår ved gater, barnehager, skolegårder, handlesentra, trafikknutepunkt, kirkegårder og liknende. Her er ungdom fri fra familie, skole og voksenstyrte organisasjoner. Feltarbeideren har som regel ingen kontroll over treffstedene. Relasjonen etableres som uformell frivillig kontakt før hjelpebehov avklares. Dette skiller oppsøkende tjenester fra øvrige hjelpetjenester (Andersson, 2010, 2018; Hjort, 1988).

Parallelt med opprettelsen av oppsøkende ungdomstjenester, får *sosiale system* tydeligere fokus innen sosialt arbeid. Målgruppe for oppsøkende tjenester er ungdom i fare for å miste tilknytning til deler av samfunnet. Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell viser hvordan sosiale system samspiller, og påvirker individet. Mikrosystemet rundt enkeltindividet samspiller med andre mikrosystem og nære institusjoner (mesosystem), samfunnsinstitusjoner (eksosystem) og overbyggende samfunnsnormer (makrosystem).



*Figur 1 Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell*

Forståelsen av gjensidig sammenheng gjør modellen nyttig som forståelsesramme for nærmiljøets betydning for barns utvikling (Rønningen, 2003). For utsatt ungdom er grenseflatene mellom mikrosystemene, *meso-nivået*, viktig for sosial integrasjon lokalt (Båtevik, Kvalsund, & Myklebust, 2020). Samfunnsfaktorenes betydning vises også gjennom *helsefremmende arbeids* framvekst fra 70-tallet til Helsinki-erklæringen: *Helse i all politikk* (WHO, 1978, 2014). Regjeringens kunnskapsportal mot radikalisering og voldelig ekstremisme, [www.utveier.no](http://www.utveier.no), refererer Bronfenbrenner og viktigheten av ungdoms tilknytning til samfunnet (RVTS Øst, 2017).

Ungdomstiden var tidligere mer ansett som overgangsfase til voksentilværelsen, og mindre som *livsfase* (Aitken, 2019). Ungdomsarbeid som vokser fram i etterkrigstiden adresserer sider som oppleves problematiske for storsamfunnet (sosialt arbeid), og ungdoms samfunnsdeltakelse (ungdomsarbeid) (Williamson, Coussée, & Basarab, 2018). Oppsøkende ungdomsarbeid favner begge aspektene (Nieminen & Gretsche, 2018). Feltarbeidere treffer enkeltungdom, grupper og lokalsamfunn, innsatsen omfatter både universelle, selekterte og indikerte forebyggingsstrategier (Liss, 2019). Det å gjøre ungdom og deres nettverk i stand til selv å håndtere utfordringer står sentralt (Bentzen, 1980). Kiilakoski, Kinnunen og Djupsunds studie av ungdomsarbeid i Kokkola poengterer at ungdommenes *nytte* av ungdomstjenestene ligger i *relasjonen* til samfunnet. *Ungdomsarbeid* må gjøres forståelig for ungdom, samarbeidspartnere og befolkning, og derfor begrepsfestes (Kiilakoski, Kinnunen, & Djupsund, 2018). Tilknytningen til oppvekstområde og ungdoms *rett til bydelene* peker mot demokratisering av bo-områder (Tahvilzadeh, Dahlstedt, & Kings, 2018).

Ungdom viser gjennom sin tilstedeværelse og handling forståelse av egen rolle i bydelen (Rosten, 2017). Ungdoms atferd utløser ulike typer ungdomsarbeid og kontrolltiltak. Emma Davidson undersøkte feltarbeid overfor ungdom med antisosial atferd i Skottland (Davidson, 2020). For å komme i posisjon må feltarbeiderne holde avstand til kontrollinstanser, samt innse at oppsøkende virksomhet kan utpeke ungdommenes offentlige nærvær som problem. Derfor, konkluderer Davidson, må oppsøkende tjenester motstå konseptualiseringen av ungdom i gata som et problem, og arbeide for styrkende og frigjørende ungdomstjenester. Der ungdomsgrupper opplever at storsamfunnet ser dem som en trussel, ved at kontrolltiltak settes inn, påvirkes deres opplevelse av tilhørighet (Solhjell et al., 2019).

Oppsøkende tjenesters dokumentasjonspraksis involverer ofte brukere og tjenester rundt ungdomsmiljøene. Kartleggingsverktøyene Hurtig Kartlegging og Handling (HKH) og Situasjonsanalyse (SAT) brukes ved oppsøkende tjenester med veiledning fra regionale kompetansesentre på rusfeltet (KoRus Oslo, 2020). Her er brukerinvolvering vesentlig (Mounteney & Utne Berg, 2008).

### Ungdomsvennlige Velferdstjenester.

*Ungdomsvennlige velferdstjenester* er en faglig oppsummering fra Fylkesmannen i Oslo og Viken (Fylkesmannen i Oslo og Viken, 2019). Denne viser til FNs barnekonvensjon, og SINTEF-rapporten *Evaluering av samhandlingstiltak rettet mot utsatte barn og unge* som konkluderte at ungdomstjenester fungerer bedre ved større grad av brukermedvirkning (Kaasbøll, Melby, & Ådnanes, 2017). Inspirasjonen kom fra helsesektoren hvor sykehusene har ungdomsavdelinger, ungdomsråd og eget fagfelt, ungdomsmedisin (Helse-og omsorgsdepartementet, 2015). Velferdstjenester defineres som: «tilbud til ungdom om en eller annen form for sosial, helsemessig eller pedagogisk tjeneste», tilpasset: «ungdomsgruppens kulturelle uttrykk, livs- og modningsfase, individuelle helhetlige behov og menneskerettigheter». Utekontakter nevnes som ett eksempel, og oppsummeringen refereres i *Oslostandard*. Begrepet *ungdomsvennlig* er ikke nytt innenfor oppsøkende arbeid, men ikke definert slik tidligere.

### Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom

Manglende oversikt og koordinering lå til grunn for beslutningen om å utvikle kvalitetsstandard for oppsøkende ungdomsarbeid (Oslo kommune, 2018). Oslo kommunes hjemmeside viser oppsøkende team i 11 av 15 bydeler (Oslo kommune, 2020a).

Uteseksjonens jubileumsbok viser oppsøkende ungdomsarbeid i 14 bydeler, hvorav 8 beskrives som rene oppsøkende tjenester (Pettersen, 2019).

Proessen fram mot Oslostandard innebar medvirkning fra ungdom, feltarbeidere og samarbeidspartnere (KoRus Oslo, 2019). Høringsutkast ble offentliggjort november 2019, og *Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom* vedtatt juni 2020 (Oslo kommune, 2020b). Gjennom prosessen blir begrepene *ungdomsvennlige og likeverdige tjenester* sentrale.

Standarden inneholder kompetansegrunnlag, og faglige anbefalinger under følgende overskrifter: *Organisering og ledelse, Ressurser og bemanning, Samarbeid, Kompetansebehov, Feltarbeid, Oppfølgingsarbeid, Dokumentasjon og kunnskapsproduksjon, Nærmiljøarbeid og sentrumsarbeid, Ungdomsvennlige og likeverdige tjenester*. Oslostandard er en anbefaling til bydelene, ikke direktiv overfor feltarbeidere.

1. Innledning	6
2. Oppsøkende ungdomsarbeid	10
2.1 Hva er oppsøkende ungdomsarbeid?	11
2.2 Behov for oppsøkende ungdomsarbeid i Oslo	13
2.3 Forankring av det oppsøkende ungdomsarbeidet	15
3. Kvalitetskriterier og tiltak for oppsøkende ungdomsarbeid i Oslo	16
3.1 Faglige forutsetninger for godt utekontaktarbeid	17
3.2 Organisering og ledelse	18
3.3 Ressurser og bemanning	19
3.4 Samarbeid	20
3.5 Kompetansebehov	24
3.6 Feltarbeid	26
3.7 Oppfølgingsarbeid	29
3.8 Dokumentasjon og kunnskapsproduksjon	30
3.9 Nærmiljøarbeid og sentrumsarbeid	32
3.10 Ungdomsvennlige og likeverdige tjenester	34
4. Vedlegg	36
a) Lovverk og grunnlagsdokumenter	37
b) Mal for innhenting av samtykke	38
c) Begrepsavklaringer	39

Figur 2 Innholdsfortegnelse Oslostandard (Oslo kommune, 2020b).

### Begrepet *utsatt ungdom*

Oslostandard refererer FAFO-rapporten *Trøbbel i grenseflatene* (Hansen, Jensen, & Fløtten, 2020). Her beskrives *utsatte unge* som ungdom med flere risikofaktorer, sammensatte

utfordringer, og parallelle hjelpebehov. Videre refereres Flatø-utvalget, som ser utsatte unge som hjelpetrengende som skyves mellom instanser, eller mottar hjelp fra flere tjenester uten at bistanden koordineres (Flatø, 2009). Oppsøkende tjenester møter også utsatte unge som ikke har kontakt med hjelpetjenester.

### Pandemien påvirker oppsøkende arbeid.

Feltarbeidere jeg traff opprettholdt nær normal drift gjennom pandemien. Skoler og åpne tilbud stengte ned, flere tok til orde for bekymring for utsatte grupper. En feltarbeider skrev i fagbladet Fontene i juni 2020: «Selv om gatene var nokså folketomme etter at Norge stengte, så vi grupper med mennesker som i liten grad endret bevegelsesmønsteret» (Bekken, 2020). I Winnipeg Canada stengte lavterskeltiltak og tydeliggjorde at oppsøkende velferdstjenester ikke var rigget for situasjonen, og burde innarbeides i planverk for byens pandemirespons (Grift & Cooper, 2020). Artikkelen går ikke videre inn på oppsøkende arbeid i møte med pandemier.

### Metode

Jeg fulgte utviklingsprosessen for *Oslostandard*. Data herfra danner grunnlag for studien. Jeg søkte informanter fra 2-3 kommunale oppsøkende ungdomstjenester. Tre bydeler deltok.

Feltarbeidet organiseres som teamarbeid. Jeg valgte fokusgruppeintervju for å møte informantene slik de treffer ungdom. Intervjuguide var utviklet fra forskningsspørsmålene og testet overfor representanter for oppsøkende tjenester. I bydelene gjorde jeg feltobservasjoner i forkant av intervjuene, sammen med bydelstjenestene. Jeg førte feltlogg fra observasjonsrundene. Deltakende observasjon utgjør en mindre del av datainnhenting, her knyttes informantenes feltarbeid til gruppeintervjuene.

Jeg fulgte Vivi Nilssens oppsett for åpen koding (Nilssen, 2012). Jeg leste alle intervjuene, gikk deretter gjennom setning for setning, og kodet dialogesekvenser fortløpende. Samlet ga dette 40 koder. Disse hadde navn som (alfabetisk fra K til M): *Kontakt*, *Kontinuitet*, *Kontor*, *Kunnskapsbasert*, *Ledelse*, *Likeverdighet*, *Medvirkning*, *Myndighet* og *Mål*. Deretter gikk jeg inn i Oslostandards anbefalinger, og artiklene fra barnekonvensjonen referert i *Ungdomsvennlige velferdstjenester*. Jeg utformet 4 kategorier tilpasset problemstillingen:

- Unge påvirker tjenesteutforming. Dette gjelder faglig innretning og tjenesteutvikling. Likepersonsarbeid og erfaringskonsulenter er eksempler på god praksis.

- Tjenestepresentasjon. Utekontaktene informerer om tilgjengelighet, kommunikasjonen tilstrebes inkluderende og forståelig.
- Kommunikasjon og samhandling med unge. Dialog med ungdom om taushetsplikt og informasjonsdeling. Feltarbeidere kjenner unges bruk av sosiale medier.
- Fokus på utsatte grupper. Arbeidet skal inkludere unge, motvirke *dropout*, speile den flerkulturelle storbyen, og fremme tilhørighet gjennom ikke-diskriminerende praksis.

Jeg koblet kodene mot kategoriene. Så gikk jeg på nytt gjennom intervjuene for å sikre at vesentlige deler ikke var utelatt, og at innholdet var riktig kodet og kategorisert. Noen koder er koblet mot flere kategorier. Jeg gjennomførte tilsvarende prosess med feltnotatene.

*Jeg besøkte tre bydeler, mot øst, vest og sør.*

Bydelene har ulik størrelse, organisering, og avstand til sentrum. Ansattes faglige og personlige bakgrunn er sammensatt. Flerparten av feltarbeidere jeg traff har erfaring fra andre hjelpetjenester. Enkelte utekontakttjenester møter hovedsakelig ungdom ved tjenestens egne lokaler, ofte omtalt som *innkontakter* (Henningsen & Gotaas, 2008). Tjenestene jeg møtte var ikke *innkontakter*.

Jeg deltok ved tre feltrunder og ett besøk i *åpent kontor*, til sammen 13 timer observasjon. Jeg opplevde feltarbeidernes møter med ungdom i bydelene, som ved skolegårder, parker, kollektivknutepunkt og liknende møtesteder. Jeg gjennomførte ett gruppeintervju på om lag en time i hver av de tre bydelene. Her deltok tretten feltarbeidere, seks erfaringskonsulenter og en leder. Det var klart flere informanter enn forventet.

Erfaringskonsulentene som deltar er sist i tenårene til midt i tjuårene, ansatt av bydelene eller involvert gjennom likemannsarbeid. I en bydel ble erfaringskonsulenter invitert inn av feltarbeiderne, da jeg besøkte *åpent kontor*.

### Forskningsetikk

Studien undersøker ikke personlige forhold eller egenskaper ved informanter eller klienter. Informanter arbeider ved offentlige tjenester. Jeg studerer feltarbeideres opplevelse, ikke faktorer ved ungdommene. Oslo kommune har rundt 80 oppsøkende ungdomsarbeidere. Gruppeintervju i tre bydeler sikrer tilstrekkelig anonymitet. KoRus Oslo og Uteseksjonen hjalp med oversikt over mulige informanter, de kjenner ikke hvilke bydeler jeg kontaktet.



Studien er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Informative samtykkeskjema ble sendt informantene i forkant. Observasjonsrundene hadde fokus på feltarbeiderne, ikke ungdommene vi påtraff. Feltnotat inneholder ingen kjennetegn ved ungdom, ingen er direkte sitert. Feltnotat er anonymisert med tanke på stedsnavn og gjenkjennelige beskrivelser.

Til intervjuene tok jeg med utskrift av studiebeskrivelse og samtykkeskjema, disse ble gjennomgått. Dette ble særdeles viktig der erfaringskonsulenter ble direkte invitert. Jeg hadde ikke detaljert intervjueskjema, jeg ønsket en utforskende dialog. Transkripsjon fra intervjuopptak er anonymisert, opptak slettes etter studien.

### Funn fra studien

Informantenes uttalelser om eget arbeid er studiens hovedspor. Metodisk har jeg observert og deltatt ved feltarbeid i forkant av intervju. En sammentrekning av en episode fra feltloggen viser dette:

*Vi er på en høyde i en park hvor ungdom ofte samles. Det er helgekveld, varmt til mai å være. Situasjonen er uoversiktlig, mange er fulle, det er litt ampert mellom noen ungdommer. Noen er litt skeptisk til oss, kaller oss «snitch» eller «bauers». Vi snakker med flere, er synlige, ser hvordan det utvikler seg. Vi setter oss ned, vil ikke framstå som kontrollører. Vi jobber med blikket, får øyekontakt, sier hyggelige ting til de rundt oss. Noen kommer bort, prater litt. Vi er hyggeligere å prate med, forteller de. De blir, vi snakker om ulikt, mest om hvem vi er, og hva vi gjør her. Ungdommene er nysgjerrige. Situasjonen demper seg. En gruppe oppløses, noen reiser hjem, nå går vi også. Vi reiser oss, sier takk for oss, takk for praten. Mens vi går ned derfra hører vi applaus, ungdommene klapper for oss, ønsker oss en fin kveld videre.*

Eksempelet viser hvordan feltarbeiderne leser situasjoner, håndterer uoversiktighet, møter skepsis fra ungdomsgruppa og stoler på kolleger og egen faglighet. Ungdom verdsetter at feltarbeiderne bryr seg, så lenge det skjer med respekt. Feltarbeiderne kommer *til* ungdommene, venter på invitasjon før de presenterer seg og sitt oppdrag, og blir akseptert.

### Hvordan jobber feltarbeidere med ungdomsvennlighet og likeverdighet i Oslos bydeler i dag?

Artikkelen går videre inn på informantenes forståelse av det ungdomsvennlige og likeverdige i eget arbeid overfor utsatt ungdom. De to første forskningsspørsmålene; hvordan feltarbeidere jobber med ungdomsvennlighet og likeverdighet i dag, og hvordan dette er viktig, ser jeg mot de fire kategoriene tidligere beskrevet: *kommunikasjon og samhandling*,

*ungdomspåvirkning, tjenestepresentasjon og utsatt ungdom.* Det tredje forskningsspørsmålet, om forventninger til Oslostandard, ses mot de ni temaene fra Oslostandard.

### Kommunikasjon og samhandling med ungdom

Informantene er sammenfallende, en forutsigbar tjeneste tar tid å bygge. En sier: «Dette med tid og tillitt og kontinuitet og regelmessighet gjør at man på en måte blir en forutsigbar tjeneste over tid». Tillitt brytes også lett ned om tjenesten blir borte eller redusert, noe en annen informant satte ord på: «når vi kom så var det jo ofte sånn, på feltrunder, at *hvor lenge varer dere liksom?*». Kontinuerlig tilstedeværelse ute vektlegges: «at vi faktisk er der».

Frivillighet står sentralt. «De kan gå når tid som helst. Hvis de ikke føler de kan stole på oss» sier en. Frivillighet omtales som gode for jobbutøvelsen: «Vi er veldig heldige sånn (...) at vi ikke blir tvunget på dem». Ruskontrakter og straffegjennomføring vanskeliggjør dette. Det legges opp som frivillig, men ungdommenes valgfrihet diskuteres av informantene: «vi sier at vi ikke syns det er veldig ålreit at det er sånn at vi er med i straff i det hele tatt, disse ungdommene blir ofte spurt, kjenne du noen utekontakter, noen klubbarbeidere i bydelen du bor i...» En feltarbeider var klar: «De sier jo at det er frivillig. Men det er jo ikke det. Det er det minst dårlige alternativet».

Feltarbeiderne møter ungdommene der ungdom er: «da mener jeg ikke bare der de er fysisk, men også emosjonelt og psykisk og alt». Ungdommene følger ikke alltid avtaler, en informant forteller om saksbehandlere: «som blir veldig oppgitt, over at ungdom ikke møter opp, ikke gjør ditten ikke gjør datten, de tar det veldig personlig». Flere forstår at det er lett å bli utålmodig. Det å sette agenda på vegne av ungdommene nevner flere: «i motsetning til hvordan jeg jobbet tidligere da, f.eks. i barneverntjenesten eller NAV (...), og jeg har en agenda, så er det helt annet arbeid her, for her er det frivillig, den andre må jo også ønske relasjonen».

### Unge påvirker tjenesteutforming

Dialog med ungdom er sentralt i arbeidet. Da målet er kontakt med utsatte ungdomsmiljø, blir ungdoms innspill grunnleggende: «Samle inn informasjon som er viktig for arbeidet vårt fra ungdommene som er ekspertene på det å vokse opp, det å være ung i dag, i den bydelen vi er fra». Innspill berører både bydels- og individnivå: «Dette tar vi med oss videre, både i arbeidet vi gjør i det daglige, hva vi fokuserer på, hva vi formidler oppover i systemet».

Samtidig tas beslutninger uten mulighet for brukerinnspill: «i hverdagen tar vi mange valg, som, uten å spørre ungdommen hva de vil da».

Feltarbeidere kontakter ungdommene når de skriver bekymringsmelding til barnevernet. Ungdommen vet hva som skjer, får sine synspunkter med: «Det gir dem en stemme i det som, de blir ikke tatt på senga da, at de kan skrive i bekymringsmelding, at det her er jeg uenig i». Informantene ønsker at ungdommene vet hva som skjer. En erfaringskonsulent forklarer: «når de får plutselig brev fra barnevernet, (...) så står man der, helt satt ut da, har ikke kontroll over livet sitt». Kontakten mellom ungdom og feltarbeider etableres ofte lenge før bekymringsmelding er aktuelt, en feltarbeider sier: «om det kommer dit hen at det blir en bekymringsmelding, at det blir aktuelt, så er det ingen bombe».

Tjenestene jeg traff har erfaringskonsulenter tilknyttet bydelen. Oppdragene deres er å bidra innad med å utvikle tjenesten, utad til formidlingsarbeid. En informant sier at erfaringskonsulentene skal kunne avbryte planleggingsmøter med: «hei, hva med ungdommene, vil de det her?». Erfaringskonsulenter deltar ved utvikling og gjennomføring av rusforebyggende arbeid i skoler. Noen erfaringskonsulenter er ansatt, andre blir erfaringskonsulenter gjennom kontakt med ungdomstjenestene. Jeg spurte noen erfaringskonsulenter hvordan de ble erfaringskonsulenter: «man blir det av å bare, man blir spurt...». De ansatte bekreftet dette: «da samla vi dem bare, og spurte om de var interessert». Informantene forteller at erfaringskonsulentene bruker egne erfaringer på en måte som gir mestring.

Gjennom feltarbeid får feltarbeiderne innspill om bydelens fritidstiltak: «Vi får jo ofte tilbakemeldinger på aktiviteter og sånn som er på klubbene, (...) og vi har jo mulighet til å gi tilbakemelding til klubbene». Bydelene jeg besøkte har arbeidstiltak for ungdom, deltidsarbeid gjennom året eller sommerjobb. I samtaler om jobb blir fritid ofte samtaletema: «hva de savner av fritidstilbud, spesielt i sommerferien, ikke sant. Så har vi snakka om det på teammøte».

Flere samarbeider med ungdomsrådet, det formelle medvirkningsorganet, bl.a. om sosiale medier. En bydel viser til en utmerkelse bydelen fikk for ungdomsarbeidet. «En av grunnan til at bydelen vant den prisen er jo nettopp fordi bydelen er så god på medvirkning, det er blant anna på grunn av ungdomsrådet».

Angående dokumentasjon av ungdomsmedvirkning er informantene samstemt, dette ansees

utfordrende. En informant sier det er vanskelig å synliggjøre: «da ligger det liksom mellom linjene». En annen: «vi er liksom på stikkords journalføring». Medvirkning oppleves som selvsagt: «Det ville blitt som å si til noen, husk å puste». Fordi det oppleves selvsagt, virker det fremmed å snakke om. Det som derimot dokumenteres er bidrag til kunnskapsinnhenting til SaLTo-nettverket, eller for SAT- eller HKH-rapporter (KoRus Oslo, 2020). En sier: «Vi har tatt ungdom inn fra gata, litt tilfeldige grupper, spandert pizza og spurt om de har en time til å svare på noen spørsmål». Fordi feltarbeidere har kontakt med ungdom, blir de brukt til å innhente synspunkter. En feltarbeider forteller om innspill ved en ungdomsdag i bydelen: «da var det en god del ungdommer der, ca. 200, vi snakka med 80 av de». I *feltarbeidet* framstår ikke medvirkning åpenbart: «Medvirkning i det oppsøkende, i det konkret oppsøkende, det er litt nytt begrep for meg egentlig». En utfordring er hvordan feltarbeideren vurderer ulike innspill: «vi har forbedringspotensialer når det gjelder å strukturere og dokumentere akkurat den biten der, sånn at nettopp de viktigste stemmene kommer mye tydeligere frem».

### Tjenestepresentasjon

En kjernevirksomhet ved oppsøkende ungdomsarbeid er å være synlig ute og snakke med ungdom. Feltarbeidere presenterer tjenesten ved samlingssteder som skoler, fritidsklubber, T-banestasjoner osv. En feltarbeider sier at: «klubbene er en ganske stor arena for oss da. At vi blir veldig godt kjent med de som går der». Feltarbeiderne spør ungdommene om steder og miljøer hvor tjenesten bør ha fokus. Ved møter med ungdom feltarbeiderne ikke kjenner, forklares tjenesten: «Noen ganger lurte de på hvem vi er, da forklarer vi det, da kommer vi ofte i en fin dialog». Kjennskap til tjenesten vurderes som forutsetning for medvirkning. Feltarbeiderne samarbeider med ungdom om sosiale medier, både om innhold og valg av plattform. Sosiale medier gir både presentasjon utad, og mulighet for ungdoms innspill: «Ved at vi tar i bruk sosiale medier for å nå ut, og ber om tilbakemelding (...) det tenker jeg er en form for forsøk på brukermedvirkning».

En sen kveld i en park tok teamet jeg gikk med på merkede vester. De ville tydeliggjøre funksjonen. Der påtraff vi ungdom fra andre bydeler som ikke kjente dette oppsøkende teamet. Ved større arrangement, som gratiskonsserter på Rådhusplassen, jobber feltarbeidere fra flere bydeler sammen, og går med like vester.

For de som har *åpent kontor* oppleves dette lavterskeltilbudet som viktig, ungdom jeg traff der støtter det. De som ikke har tilgjengelig kontor bruker andre arenaer, som fritidsklubber.

Tilgjengelig kontor framstår ikke som resultat av innspill fra unge eller ansatte, tjenestene ligger der de får lokaler: «Vi hadde jo kontorlokaler et annet sted som var mer attraktivt før, hvor det ikke var så ordentlig, det så mer ut som et ungdomssted». Noen har ikke det de selv kaller *ungdomsvennlige lokaler*, og sier om eget kontor: «Vi har jo aldri tenkt at vi skal ha noe hengested for ungdom her».

### Utsatte unge

Informantene peker på tid og forutsigbarhet for å nå utsatte unge, samt gruppevirksomhet hvor unge selv bestemmer tema og framdrift. Et team har gruppevirksomhet hvor fokus er livet i det flerkulturelle samfunn. En erfaringskonsulent utdypet: «Man trenger ikke bare gjøre alt det foreldrene sier, eller helt utelukke dem og bare tilhøre det norske samfunnet, man kan faktisk bli den tredje kulturen da».

Feltarbeidere bistår unge i vanskelige saker: «om det er møte med f.eks. barneverntjenesten de skal ha, da kan de ha oss med hvis de ønsker». Bistand må være ønsket fra ungdommen. En sier: «det er ikke sånn at jeg drar han inn i, eller hun inn i noe, det er litt sånn, at de må si, jeg trenger hjelp av deg til å få gjennomført dette». Feltarbeiderne ser at å løfte ungdommenes stemme bidrar til mestring som styrker ungdommene i eget liv.

Når det kommer til straffegjennomføring og ruskontrakter er feltarbeidere usikre på om dette oppleves frivillig, eller om ungdommene aksepterer for å unngå påtale. Det er utfordrende å gjennomføre ruskontrakter, og samtidig jobbe i ungdomsmiljøene. En informant viser til en kollega, en feltarbeider som også jobber med rustester: « så han..., sliter litt..., innimellom...». Feltarbeidet blir vanskelig da ungdommen ikke nødvendigvis opplever en frivillig tillitsbasert relasjon.

Flere bydeler har sommerjobbtiltak, åpent for all ungdom. Ungdommene må aktivt søke og stille til intervju. «Så da samarbeider vi med å, liksom hjelpe ungdommene som trenger å skrive en CV og en søknad». Feltarbeidere tar kontakt med ungdommer de tenker dette er viktig for: «de som vi har blinka oss ut». Feltarbeidere vil at deres kontakter, ofte *utsatte unge*, kjenner tilbudet og får bistand til jobbsøknaden.

Å bringe historiene fra utsatte unge til ledelsen vurderes av flere som vanskelig. En erfaringskonsulent forteller om et møte med bydelsledelsen: «så visste dem egentlig ikke hva oppsøkende var». En feltarbeider sier: «vi skriver i dybde hva vi gjør, så er det ikke alle som

leser og skjønner viktigheten med det fordi de ser ikke, de forstår ikke hva oppsøkende arbeid går ut på». Samtidig viser alle informantene til SaLTo-nettverket, som på en god måte samler og forvalter miljøkunnskap.

Hvordan opplever feltarbeidere i Oslos bydeler at ungdomsvennlighet og likeverdighet er viktig i deres arbeid?

Jeg ser dette mot samme kategorier som forrige forskningsspørsmål: *kommunikasjon og samhandling, ungdomspåvirkning, tjenestepresentasjon og utsatt ungdom.*

*Kommunikasjon og samhandling med ungdom.*

En erfaringskonsulent sier: «det eneste faktisk vi vil, og trenger, er stabiliteten. Det er det vi er ute etter. Vi vil ha stabile..., voksne folk da, som hjelper oss uansett hva vi har å komme med». Erfaringskonsulenten ser på meg og fortsetter: «du ser jo hvordan vi kan prate med hverandre, ikke sant». Alle informanter holder stabilitet høyt. To av teamene har hatt perioder uten oppsøkende tjeneste, det tar tid å reetablere. Tid og kontinuitet vektlegges i møte med enkeltungdom. Problemstillingene kommer først når ungdommen er klar: «Det kommer jo ofte etter hvert, etter at vi er blitt kjent med dem». Informantene, også erfaringskonsulentene, sier at kontinuitet avhenger av faste stillinger i tiltak som ikke er prosjektfinansiert.

*Unge påvirker tjenesteutforming.*

Informantene vektlegger dialog med ungdom, både om individuell oppfølging og om tjenesten. Alle har erfaringskonsulenter tilknyttet bydelen, to bydelsutekontakter samarbeider med ungdomsrådene. Feltarbeidere deltar ved SAT og HKH-rapporter, som innebærer systematiske innspill fra brukergrupper. To bydeler viste til en type ungdomsdag, der unge gir innspill om forhold de ser som vesentlig. En bydel endret turnus etter innspill fra ungdom de traff ute. De tre turene jeg hadde ute, og det ene besøket i åpent kontor, viste konkret hvordan feltarbeiderne tilpasser tjenesten i møte med ungdom. Ved Oslo S traff vi en gruppe, en i ungdomsgruppa ville prate med én av feltarbeiderne. Da trakk vi andre oss unna og lot ungdommen sette rammen for samtalen. En feltrunde i en bydel gikk innom en skolegård. Vi hørte stemmer, det var tett gjerde rundt, vi måtte inn i skolegården før vi så hvem som var der. Der presenterte vi oss, spurte om å få hilse på, og fikk en prat. Da jeg besøkte det åpne kontoret, kom noen erfaringskonsulenter innom. De ble da spurt av feltarbeiderne om å delta i gruppeintervjuet. Etter å ha fått studien forklart valgte flere å delta.

## Tjenestepresentasjon.

Den viktigste tjenestepresentasjonen skjer ved oppsøkende arbeid ute. Feltarbeidere er også innom skoler og fritidsklubber for å synliggjøre tjenesten. De deltar ved samarbeid i bydelene, ved ferietiltak, ungdomsdager og skoleturer. De er med på byomfattende arrangement som gratiskonsert på Rådhusplassen. Bydelsutekontakter har tilgang på uniformert bil eller merket vest/jakke. Uniformeringen er uformell, og tilpasses oppdragene.

Bydelene har erfaringskonsulenter som bidrar ved informasjons- og formidlingsarbeid. Alle tjenestene bruker sosiale medier. Noen bydeler har felles sosial medieprofil for flere ungdomstiltak, andre for den enkelte tjeneste. Feltarbeiderne har mobiltelefon ungdom kan ringe til, noen har Snap- eller Instagramprofiler og Facebook-sider. Unge jeg traff ved *åpent kontor* kontaktet gjerne feltarbeiderne gjennom feltarbeidernes private Snap. Ungdom bruker den sosiale medieplattformen som fungerer best for dem.

## Utsatte unge

Overfor denne målgruppa er varsomhet og kontinuitet vesentlig. En erfaringskonsulent sa: «når tjenesten ble lagt ned så stod det jo folk utenfor her og røyket, liksom, stod å røyka hasj utenfor her». Det å koble inn andre tjenester, som barnevern, bidrar tjenestene til. Det å hjelpe ungdom å si sin mening er viktig. En sier: «noen ganger ser man jo urettferdigheten på skolen også. Altså, bildet en skole, en sosiallærer kan ha av en ungdom, vi kan jo være uenig». Det er viktig for feltarbeiderne at ungdommene opplever støtte.

Et mål er at ungdommen sikres tilgang til samfunnet, til hjelpetjenester: «at samfunnet blir nyttig for deg på alle mulige måter, så du ikke føler deg helt uttafor, at du kan benytte deg av tjenester som NAV og helse og såne ting da». De viser til ungdom som trenger at noen er ute og ser hva som skjer, også når det ikke går bra. Har man en tillitsfull kontakt kan man ta opp hva som helst. En erfaringskonsulent sier: «hvis du er på en måte på en litt dårlig spor, (...), det er ikke sånn at de holder tilbake og ikke sier noe, nei de sier ærlig, ferdig med det». En annen følger opp: «da er du mye mer knytta til det tipset enn om du hadde fått det fra en random person (...) Det er ikke akkurat de tjenestene som gjør stedet til det det er, det er personlig kontakt».

Hvordan forventer feltarbeidere i Oslos bydeler at *Oslostandard* kan påvirke det ungdomsvennlige og likeverdige i deres oppsøkende arbeid?

Jeg ser informantenes innspill opp mot de ni temaene anbefalingene fra Oslostandard er inndelt i: *Organisering og ledelse, Ressurser og bemanning, Samarbeid, Kompetansebehov, Feltarbeid, Oppfølgingsarbeid, Dokumentasjon og kunnskapsproduksjon, Nærmiljøarbeid og sentrumsarbeid, Ungdomsvennlige og likeverdige tjenester* (Oslo kommune, 2020b). Funn sees mot anbefalingens innhold, uten at anbefalingene utdypes. Et overordnet funn er at ingen informanter sier at Oslostandard endrer arbeidet, snarere at arbeidsmåten bekreftes.

*Organisering og ledelse.* Informantene opplever at de er del av bydelens ungdomstiltak, at feltarbeid prioriteres. De forteller om ulik organisering, ulik lederinvolvering. En erfaringskonsulent sier at ledelsen: «har ikke sett hva oppsøkende team er for noe». En ansatt fortsetter: «Det sees kanskje litt som et side-prosjekt». Flereparten av informantene forteller om overordnede ledere som følger opp, som har innsikt.

*Ressurser og bemanning.* Bydelene har lokalkunnskap og arbeider systematisk oppsøkende. Våren 2020 økte antallet feltarbeidere da flere klubbarbeidere ble satt i oppsøkende tjeneste. En bydel driver mer feltarbeid sommertid. Prosjektstillinger tilknyttet tjenestene, som ekstraressurser eller som vesentlig del. En informant sier: : «Det har vært noe oppsøkende virksomhet før det og, men det har vært mer prosjekt». En annen: «vi havner automatisk i en sånn, den kategorien som ikke er helt nødvendig». En erfaringskonsulent løfter arbeidets distanse til øvrig organisasjon som utfordring: «at oppsøkende ikke har klart å fremme hva de gjør er litt fordi dem er autonome, at de på en måte ikke er under noen».

*Samarbeid.* Informantene har bredt bydelsomfattende samarbeid. Fritidsklubber og skoler er viktige for kontaktetablering, barnevern og helsetjenester for oppfølgingsarbeid, mens SaLTo-nettverket, politi og utekontaktene eget fagforum fokuserer oversikt.

*Kompetansebehov.* Informantene har tverrfaglig fagutdanning og erfaring, speiler befolkningen, de kjenner ungdoms liv i Oslo. Alle viste interesse for mitt prosjekt, de samarbeider med utdanningsinstitusjoner og tar imot praksisstudenter.

*Feltarbeid.* Dette prioriteres. Et team justerte nylig tidspunkt for feltarbeid etter ungdoms innspill. Informantene opplever godt skolesamarbeid, spesielt med sosiallærere. Feltarbeid foregår i skoletid også: «vi har jo faste, ikke sant, avtalt faste tider med skole, da er vi der i



storefri den og den dagen.» Skolene velger selv samarbeidsformer, dette er tidvis utfordrende, som en informant forklarer: «det er personavhengig».

*Oppfølgingsarbeid.* Forutsigbarhet løftes som grunnleggende fra alle informantene. Avklart samarbeid, agenda og samtykke ligger til grunn ved oppfølging. En erfaringskonsulent sier: «Det blir vi jo ganske godt brifa om når vi kommer i kontakt med oppsøkende, gjennom et samtykkeskjema, på hva vi samtykker til, hvilke enheter dem kan kontakte».

*Dokumentasjon og kunnskapsproduksjon.* Mine informanter bruker fagsystem. De skriver rapporter og oppdaterer fortløpende til SaLTo-koordinator. En sier: «Det er ikke mangel på rapport. Daglig, månedlig og ukentlig. Og kvartalsvis.» Dataverktøyet vurderes ulikt, alle informantene sier dataverktøyet medfører oversikt og rapporteringer. Flere har deltatt ved SAT eller HKH-rapporter.

*Nærmiljøarbeid og sentrumsarbeid.* Informantene jobber på tvers av bydelene, omtalt som *fellesfelting*, som ved gratiskonsserter på Rådhusplassen. De deltar i kommunens fagforum for feltarbeidere, og samarbeider med nabobydeler. Tidlig i prosessen var det skepsis for at Oslostandard ville ta utgangspunkt i Uteseksjonens arbeid. En sa: «Den utfordringen de står overfor er essensielt annerledes enn det vi har. For de har ikke de tre månedene å bruke på å bli kjent med ungdommen».

*Ungdomsvennlige og likeverdige tjenester.* Tjenestene snakker med og tilpasser arbeidet til ungdomsgruppa, de bruker erfaringskonsulenter, de innhenter brukerkunnskap. Presentasjon av tjenesten diskuteres med ungdom. Ved feltrunder spurte jeg ungdom hvordan unge selv tar kontakt. Det varierte fra sosiale medier, kontoret, fritidsklubben, telefon eller å treffe feltarbeiderne ute. Noen bydeler har sosiale medieplattformer for flere ungdomstjenester. Et team ga aktivt ut kontaktinformasjon til ungdom de traff, som de ikke kjente. Ungdom ble da nysgjerrige på tjenesten.

## Diskusjon

Studien ser på feltarbeideres vurdering av det ungdomsvennlige og likeverdige i eget arbeid, hvorfor det er viktig, og hvordan den faglige veilederen *Oslostandard* kan få betydning.

Det som går igjen er viktigheten av tid og kontinuitet, både overfor ungdomsmiljøene og enkeltungdommene. Frivillighet står sentralt, det sees som fordel å jobbe overfor ungdom som selv ønsker samarbeidet. Feltarbeiderne er ingen *random* person ungdommene har kontakt

med, men noen de har *tillitt* til. I dette ligger at ungdom ser tjenesteutøvere som *personer* mer enn den *funksjon* de innehar. Bjørn Andersson løfter nettopp det sosiale samspillet når han definerer oppsøkende arbeid som *kontaktskapende og ressursformidlende sosial aktivitet*. Definisjon refereres av flere fagtekster, også *Oslostandard*.

Fokus på utsatte unge er sentralt, med målsettinger om å hindre utenforskap, og bidra til at ungdommene får tjenester de trenger, eller har krav på. Feltarbeidere gir både praktisk og emosjonell støtte til utsatt ungdom, og følger inn mot øvrige tjenesteapparat. Ungdommenes mulighet til å kjenne til eller styre prosesser som påvirker livene deres er viktig.

Utsatt ungdom har sammensatte utfordringer og risikofaktorer, ofte behov for parallelle hjelpetjenester. En standard for tjenester som treffer utsatt ungdom, kan bidra til at denne gruppa opplever bedre møter med hjelpetjenestene. For bydeler uten oppsøkende tjenester kan Oslostandard bidra til etablering, og dermed bedret kontakt med utsatt ungdom. Rapportering av ungdomsmedvirkning i det oppsøkende arbeid, og å løfte stemmene til utsatte ungdom, oppleves utfordrende. Dette aspektet av rapportering er lite synlig i standarden.

En gruppe som ofte inngår i *utsatt ungdom*, er ungdom under straffegjennomføring. Flere bydelsutetekontakter trekkes inn ved oppfølgingsarbeid, som ved *ruskontrakt*. Det oppleves utfordrende å drive feltarbeid overfor ungdom man også utfører straffegjennomføring overfor. Enkelte feltarbeidere settes i situasjoner som bryter faglige prinsipp om frivillig og tillitsbasert relasjon. Oslostandard påpeker at *oppdragsbasert* oppfølging skal følge faglige prinsipper. Anbefalingene kan påvirke arbeidet rundt straffegjennomføring og ruskontrakt.

Informantene forteller om gruppevirksomhet som styrker relasjonen, bidrar til mestringsopplevelser, og lar ungdom sette agenda. Oslostandard viser til oppsummeringen *Ungdomsvennlige velferdstjenester* hvor nettopp gruppeaktivitet anbefales. Oppsummeringen fra Fylkesmannen fremhever at aktiviteter skjer i *ungdomsvennlige* lokaler. Utover henvisning til *Ungdomsvennlige Velferdstjenester* får gruppevirksomhet og lokalene lite oppmerksomhet i Oslostandard. Tjenestenes lokaler framstår som bestemt utenfra.

Informantene trakk inn skole som viktig arena for å synliggjøre tjenesten. Oppsøkende ungdomsarbeidere opplever seg ikke alltid som ønsket samarbeidspartner. Samarbeidet kan oppleves personavhengig. Med Oslostandard kan bydelsutetekontaktens samarbeidspartnere, herunder skolene, få en tjenestebeskrivelse som kan greie ut samarbeidet.

Driften justeres fortløpende i tråd med behov i ungdomsgruppa, organisatoriske rammer, forhold i bydelen, eller en pandemi. Oppsøkende tjenester har ulike benevnelser og organisatorisk tilknytning. Fysiske områder og avstand til sentrum påvirker feltarbeidet og ungdoms relasjon til egen bydel. Noen tjenester knyttes delvis opp mot prosjektmidler, innsats kan da avbrytes ved prosjektperiodens slutt, dette motvirker kontinuitet i arbeidet. En erfaringskonsulent mente bydelsadministrasjonens manglende eierskap til tjenestene medfører distanse som gjør det lett å kutte i rammene. Med *Oslostandard* kan ansvaret for tjenesteinnholdet tydeligere plasseres hos bydelsadministrasjonene. Oslostandard foreslår felles tjenestebenevnelse, *utekontakt*. Navnediskusjon ble ikke løftet i intervjuene.

Prosessen fram mot Oslostandard pågikk halvannet år. Informantene kjenner til Oslostandard. Både feltarbeidere, ungdom og samarbeidspartnere fra kommune, stat og frivillig sektor var involvert ved innspillsmøter. Forutsetningene for godt faglig arbeid, formulert i kunnskapsgrunnlaget til Oslostandard, samsvarer med det informantene forteller om arbeidet i dag. Det feltarbeidere forteller bekreftes av observasjonsrundene, og harmonerer med hva erfaringskonsulentene forteller.

Tidlig i prosessen var flere informanter redd for at bydelsutekontaktene skulle bli *minutteseksjoner*. Samtidig sa flere, om det kommer føringer de ikke kunne følge, da ville de fortsette som tidligere. En sa: «det er langt herfra til rådhuset». Da jeg traff informantene, straks før *Oslostandard* vedtas, var det ingen slik uro. Informantene opplever at innspill er hensyntatt, at egen bydel er langt framme. En oppsummerte slik: «jeg tenker at standarden heller viser at det ikke er et valg om man har oppsøkende eller ikke». Oslostandard oppfattes ikke som *ny* standard, mer som oppsummering av praksis. Fungerende bydelsutekontakter vil ikke bli *nye* med dette. De får snarere en klargjøring av oppdraget. Slik klargjøring savnes av informantene, og etterspørres i fagtekster om oppsøkende ungdomsarbeid.

## Konklusjon

Tid, tilgjengelighet, frivillighet og forutsigbarhet står sentralt når feltarbeidere vurderer det ungdomsvennlige og likeverdige i eget arbeid. Dette legger opp til tillitsfull relasjon som er spesielt viktig overfor utsatt ungdom. Samarbeid med ulike nettverk og tjenester er sentralt når tjenestens mål er å styrke unges tilknytning til oppvekstområdet.

Anbefalingene fra Oslostandard harmonerer med dagens arbeid. Snarere enn å *presse* forordninger ned, løfter standarden dagens praksis. Tema som kunne vært tydeligere er

hvordan tjenestene dokumenterer ungdomsmedvirkning, viktigheten av gruppevirksomhet overfor utsatt ungdom, og tilrettelegging for *ungdomsvennlige* lokaler.

Oslostandard framstår mer som veileder til bydelene, enn direktiv til feltarbeidere. Standarden sammenfatter det meningsbærende i et fagfelt som i liten grad er godt beskrevet. Standardens konkrete anbefalinger kan lette fagdiskusjoner framover, også utenfor Oslo.

## Referanser:

- Aitken, S. C. (2019). Coloring Outwith the Lines of the Map: Children's Geographies as Contested Subfield and Practical Global Force. *Establishing Geographies of Children and Young People*, 1-33.
- Andersson, B. (2010). Erfarenheter av oppsøkende arbete med vuxna och unga vuxna. *FoU-rapport*, 6, 2010.
- Andersson, B. (2013). Finding ways to the hard to reach—considerations on the content and concept of outreach work. *European Journal of Social Work*, 16(2), 171-186.
- Andersson, B. (2018). Fringe Work—Street-level Divergence in Swedish Youth Work. *The Sage Handbook of Youth Work Practice*. London: SAGE.
- Askheim, O. P. (1991). «Prøver å Finne Meg Sjæl...» En Studie Av Utekontaktarbeid i Tre Kommuner. Retrieved from Lillehammer:
- Askheim, O. P. (1992). Utekontaktens identitetsproblemer - og veiene ut av dem. In H. Waal & A.-L. Middelthon (Eds.), *Narkotikaforebygging mot år 2000* (pp. 304 - 314). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bekken, M. (2020, 23. juni 2020). Satsingen på oppsøkende sosialt arbeid er en investering i folkehelsen vår. *Fontene*.
- Bentzen, K. (1980). *Oppsøkende barne- og ungdomsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Båtevik, F. O., Kvalsund, R., & Myklebust, J. O. (2020). Vegar til vaksenliv-livsløp og sosial inkludering.
- Davidson, E. (2020). Social justice or social control? An ethnographic study of detached youth work in Scotland. *Scottish Affairs*, 29(2), 254-276.
- Erdal, B. (Ed.) (2006). *Ute - inne : oppsøkende sosialt arbeid med ungdom*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Flatø, L. E. (2009). Det du gjør, gjør det helt: bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge. *Norges offentlige utredninger (tidsskrift: online)*, NOU, 22.

- Fylkesmannen i Oslo og Viken. (2019). Ungdomsvennlige Velferdstjenester. Oslo: Hentet fra <http://www.ungdomsvennlig.no/>
- Grift, J., & Cooper, S. (2020). "We work in crisis all day long": Rethinking Emergency Planning in Winnipeg's Inner City. *CCPA*, 49.
- Hansen, I. L. S., Jensen, R. S., & Fløtten, T. (2020). *Trøbbel i grenseflatene*. Oslo: FAFO  
Hentet fra <https://www.faf.no/zoo-publikasjoner/faf-rapporter/item/trobbel-i-grenseflatene>
- Hansen, I. L. S., Tofteng, M., Holst, L. S., Flatval, V. S., & Bråthen, K. (2018). *Evaluering av opptrappingsplanen for rusfeltet*. Hentet fra <https://www.faf.no/index.php/zoo-publikasjoner/faf-rapporter/item/evaluering-av-opptrappingsplanen-for-rusfeltet-4>
- Helse-og omsorgsdepartementet. (2015). ST MELD NR 11 (2016-2019) 2015a *Nasjonal helse-og sykehusplan. Helse-og omsorgsdepartementet*.
- Helse og omsorgsdepartementet. (2019). *Rusreform – fra straff til hjelp*. (NOU 2019: 26. ). Oslo: Helse og omsorgsdepartementet
- Henningsen, E., & Gotaas, N. (2008). Møter med ungdom i velferdsstatens frontlinje. (2008:2) Oslo: NIBR
- Hjort, H. (1988). *Det oppsøkende arbeidets psykologi*: Oslo: Universitetsforlaget.
- Howlid, A. (2019). Uteseksjonen oppsøkte ungdommene på rutebilstasjonen for å få gjort jobben best mulig. Fontene. Hentet fra <https://fontene.no/fagartikler/uteseksjonen-oppsokte-ungdommene-pa-rutebilstasjonen-for-a-fa-gjort-jobben-best-mulig-6.47.650994.68dcc00003>
- Katznelson, N., Görlich, A., & Christensen, L. (2019). Handlestrategier blandt udsatte unge på kanten af det danske samfund. *Dansk Sociologi*, 30(1), 33-52.
- Kiilakoski, T., Kinunnen, V., & Djupsund, R. (Eds.). (2018). *Towards a Shared Vision of Youth Work: Developing a Worker-Based Youth Work Curriculum*. London: SAGE Publishing.

- KoRus Oslo. (2019). Invitasjon innspillsmøte Oslostandard. Hentet fra <https://drive.google.com/file/d/1IYRNOVhAmyRLewEHEVeVkzI43FajC4Fj/view>
- KoRus Oslo. (2020). KoRus Kartleggingsverktøy. Hentet fra <https://korusoslo.no/kartleggingsverktoy/#top>
- Kaasbøll, J., Melby, L., & Ådnanes, M. (2017). *Evaluering av samhandlingstiltak rettet mot utsatte barn og unge*. Trondheim: SINTEF
- Liss, A. (2019). Uppsökande socialt arbete: Fältsekreterarnas arbete och erfarenheter i Lysekils kommun. Trollhättan: Högskolan Väst.
- Mounteney, J., & Utne Berg, E. K. (2008). Youth, risk and rapid assessment: a new model for community social work assessment? *European Journal of Social Work*, 11(3), 221-235. doi:10.1080/13691450701733333
- Nieminen, J., & Gretschel, A. (2018). The “social” in youth work: snapshots of Finnish youth work policy and history. *The history of youth work in Europe-volume 6*, 6, 95. Strasbourg: Council of Europe
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*: Oslo: Universitetsforlaget.
- Oslo kommune. (2018). *Byrådets strategiske plan for rusfeltet i Oslo*. Oslo: Oslo kommune  
Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13306661-1544443182/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Etater%20%20foretak%20og%20ombud/Velferdsetaten/Planer%20og%20dokumenter%20i%20Velferdsetaten/Bystyrevedtak%20141118%20Byr%C3%A5dets%20strategiske%20plan%20for%20rusfeltet%20i%20Oslo.pdf>
- Oslo kommune. (2020a). Oslo kommunes hjemmeside, om oppsøkende ungdomstjenester. Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/barn-ungdom-og-familie/barnevern-og-foreldreveiledning/utekontakter-i-bydelene/>
- Oslo kommune. (2020b). *Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom*. Oslo: Oslo kommune Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13381010-1601979343/Tjenester%20og%20tilbud/Helse%20og%20omsorg/Rusomsorg/Fag%20>

og%20kompetanse%20-  
%20Rusomsorg/Oslostandard%20for%20opps%C3%B8kende%20arbeid%20med%20  
utsatte%20unge.pdf

Oslo kommune. (2020c). SaLTo - sammen lager vi et trygt Oslo. Hentet fra  
<https://www.oslo.kommune.no/prosjekter/salto-sammen-lager-vi-et-trygt-oslo/#gref>

Pedersen, H. (2013). Den mytiske utekontakten - forebyggingsfeltets sjarlatan? *Rusfag*(1), 99-110.

Pettersen, O. M. (Ed.) (2019). *50 år med oppsøkende sosialt arbeid blant ungdom i Oslo*. Oslo: Oslo kommune.

Rosten, M. G. (2017). Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen. *Norsk sosiologisk tidsskrift*(01), 53-70.

RVTS Øst. (2017). Utveier (Kunnskapsportal). Hentet fra [www.utveier.no](http://www.utveier.no)

Rønningen, G. E. (2003). Nærmiljø : nostalgi - eller aktuell arena i forebyggende og helsefremmende arbeid? In H. A. Hauge & M. B. Mittelmark (Eds.), *Helsefremmende arbeid i en brytningstid* (pp. s.52-73). Bergen: Fagbokforlaget.

Solhjell, R., Solhjell, R., Saarikkomäki, E., Saarikkomäki, E., Haller, M. B., Haller, M. B., . . .  
Kolind, T. (2019). “We are Seen as a Threat”: Police Stops of Young Ethnic Minorities in the Nordic Countries. *Critical criminology (Richmond, B.C.)*, 27(2), 347-361. doi:10.1007/s10612-018-9408-9

Tahvilzadeh, N., Dahlstedt, M., & Kings, L. (2018). *Orten och stadens demokratisering*. Lund: Studentlitteratur AB

WHO. (1978). Alma Ata Declaration. *Geneva: World Health Organization*.

WHO. (2014). Health in all policies: Helsinki statement. Framework for country action. Hentet fra  
[http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112636/1/9789241506908\\_eng.pdf?ua=1](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112636/1/9789241506908_eng.pdf?ua=1)



Williamson, H., Coussée, F., & Basarab, T. (2018). Multiple opinions: the challenges of youth work and social work. *The history of youth work in Europe-volume 6, 6*, 179.  
Strasbourg: Council of Europe

Nøkkelbegrep:

*Oppsøkende ungdomsarbeid, utekontakt, utsatt ungdom, medvirkning, likeverdige og ungdomsvennlige tjenester.*

